

BORZOVICA

POŠILJA: IVAN UČENIKOV - KAIRO RUE MANSHAET EL MAHRANI ŠT. 5

Srednji vzhod

Št. 89

6. decembra 1943.

VSI, KI PRIMEJO ZA MEČ, BODO Z MECEM POKONČANI!

Ko so se v prvih letih sedanje vojne Hitlerjeve tolpe razlile po Evropi, niso njihovi letalci samo divjaško morili civilnega prebivalstva, niso njihova oklopna vozila samo rušila kmečke domove, ni samo prusijaška soldateska pobijala evropske žene in otroke, starčke in obnemogle, ni samo Gestapo trpinčila evropske narode in s svojimi zverinskimi orgijami postavljala v senco vso srednjeveško inkvizicijsko mašinerijo, pač pa je Hitler pognal v pogon samo peklenko orožje - živčne vojne. Prusijaški "vitezi" so goljufali prebivalstvo s potvorjenimi radijskimi emisijami, s prevarantskimi izjavami vodilnih državnikov dežele, v katero so vdiral. Petokolonci so begali ljudi z lažnjivimi vestmi, ki jim je Goebbelsova propaganda postavljala krono goljufigije in zvijače.

Vso to surovo in brezčastno scenerijo je že pred vojno zrežiral sam Adolf Hitler. S svojo knjigo "Mein Kampf" je sejal seme razkroja med evropskimi narodi. Z boljševiskim bavljavom je pestil izpodkopane evropske duše; v tujino pa je poslal svoje emisarje kot nekake namišljene nezadovoljneže, ki so pridno pisali knjige in brošure navidezno proti Hitlerju, dejansko pa so na perfidne načine ustrahovali še tiste ljudi z ravno hrbtenico, ki jim prusijaška propaganda, dirigirana naravnost iz Berlina, ni bila živnega. Taka knjiga je po našem mnenju najgigova "Hitler mi je dejal."

Knjiga je bila izdelana do najmanjših podrobnosti. Na deset in desetisoče ljudi jo je usmerjevalo in za vsak narod je bila prikrojena po svoje. Tako se je ustvarila splošna evropska psihoza: "Hitler nas bo požrl in ni sredstva proti njemu."

Vse do vstopa Rusije v vojno se je ta nauk s pomočjo bestialnega ustrahovanja uveljavljal po vsej Evropi in počasi zajemal tudi že druge celine.

Rusi so prvi razbili utvaro o nepremagljivosti prusijaškega barbarstva. To pripovedko je kasneje razblinila osma britanska armada v Afriki, na Siciliji in v Južni Italiji. Praktični dokaz so prinesli Lahij, ki so bili s Prusijaki najtesnejše povezani.

Dogodki letošnjega leta pa so zastavo živčne vojne obrnili. Ko so se Britanci in Amerikanci izkrcali na Siciliji je zagrmela prva kanonada živčne ofenzive iz Kanade. Churchill in Roosevelt sta pri belem dnevu poslala nad Rim nekaj sto zavezniških bombnikov, temu pa je sledil najresnejši poziv Italiji, da požene Mussolinija in se odcepi od sovražnika številnega človeštva. Churchill-Rooseveltove besede so zadele v polno. Fašizem se je prevrgel. Italija je

omahnila. Komaj 12 ur pred tem dogodkom se je rimski radio še repencil: "Ti mali papirčki, ki jih mečejo zavezniški letalci na Rim pač ne morejo izpodkopati 'neizčrpnih energij našega naroda' in nas kakor koli odriniti od zmagovitega nemškega tovariša!"

In vendar so ti mali neznamni papirčki storili najmanj toliko, kakor pa bombe ameriških letalcev.

Nekaj podobnega se pripravlja sedaj. Berlin je neprestano pod udarci najtežjih zavezniških bomb. Prusijaška sodrga plačuje s svojimi ničvrednimi življenji vsa neizmerna gorja in vsa neštevilna divjaštva po vseh predelih Evrope. Z velikim zadoščenjem v srcu in vsaj z drobtinico utehe v duši poslušaj ponižani, razžaljeni, osiroteli in beraški Evropejec poročila o deset in stotisočih divjakov, ki so jih pomedle zavezniške bombe. Poslušaj tako kakor to dela egiptski felah, ko mu britanska letala s kemičnimi sredstvi pomagajo uničevati naval požrešnih kobilic. S svojimi življenji gnojijo kobilice egiptsko

zemljo in s svojimi življenji bodo Prusijaki pognojili evropske njive.

Iz Berlina beže zločinci in morilci kulturne Evrope. Tisti nepremagljivi junak, ki sliši na ime Adolf Hitler jo je prvi pobrisal. Za njim beže ostali banditi. "Sama božja pravica in sveta božja jeza sta se zgrnili nad berlinskim brlogom. Neusmiljeno padajo bombe, neprestano tulijo sirene, zublji plamenov pa segajo v nebo. Sam Dantejev pekel se je preselil v Berlin. . ." tako je povedal nevtralni diplomat, ki se je te dni vrnil iz Berlina, srečen, da je odnesel zdravo kožo.

Ali samo ta temeljita demonstracija še ne bo zadostovala. Prusijaške buče je treba s silo obrniti od smrti in krvi k palmovi veji miru!

Že v nekaj dneh mogoče bodo padle nove težke besede. Sfinga bo spregovorila. Trije debeli prsti se bodo dvignili v zrak in mogočno posvarili prusijaško golazen. Ali se brezpogojno vdate, ali pa bo vsa

prusijaška zemlja taka kakršno je središče današnjega Berlina, Hamburga, Kölna, Essena itd.itd.? Zadnjič v tej vojni bodo trije veliki možje najresnejše zagrozili Prusijakom - in če to ne bo zaleglo, bo udarilo tako, kakor še nikdar v zgodovini človeštva.

To je zavezniška živčna vojna. Iznašli so jo Nemci in v predelani in zboljšani obliki jo bodo tudi pogoltnili. Tako je bilo do sedaj še z vsakim njihovim orožjem. Britanski in ameriški inženjerji so še vsako prusijaško orožje ne samo posneli, pač pa ga izboljšali po kakovosti in razmnožili v nedogled. Tudi z živčno vojno ne bo drugače. Trije veliki inženjerji Churchill, Staljin in Roosevelt so v današnjih dneh to orožje stokrat zboljšali in ga tisočkrat pomnožili.

In Evangelij sv. Matevža 26 pogl., 52 vrsta pravi: ". . . kajti vsi, ki primejo za meč, bodo z mečem pokončani!"

F. Lodur

Tihooceanska poslanica

2. decembra t.l. je bilo izdano uradno poročilo, datirano v Kairu, ki pravi:

Velika medzavezniška konferenca je pričela nekje v Severni Afriki 22. novembra 1943. Na določeno mesto so prispeli gg. Churchill, Roosevelt, g. in ga. Chiang-Kai-Chek v spremstvu načelnikov generalnih štabov vseh vrst orožja in z velikim številom svetovalcev, izvedencev in tajnikov. Najmanj 500 oseb je sodelovalo pri konferenci. Najprej so obravnavali strategična vprašanja, nato pa so bila posebna politična obravnavanja med gg. Churchilom, Rooseveltom in Chiang-Kai-Chekom.

Ob zaključku konference je bilo izdano posebno uradno poročilo, ki glasi:

Kairo, 1. decembra 1943.

Predsednik Roosevelt, generalisim Chiang-Kai-Chek in predsednik britanske vlade Winston Churchill so se sestali v spremstvu svojih svetovalcev nekje v Severni Afriki.

Uradno poročilo ob zaključku pravi:

Zastopniki raznih vojaških misij so se sporazumeli v vsemu glede bodočih vojaških podvigov proti Japonski.

Trije veliki zavezniki so izrazili svojo voljo, da bodo izvajali odločen in neupogljiv pritisk proti svojemu divjemu sovražniku na kopnem, na morju in v zraku.

To pritisk se že uveljavlja.

Trije veliki zavezniki vodijo sedanjo vojno, da bi ustavili in kaznovali japonske napadalne podvige. Pri tem ne iščejo nobenih koristi zase in ne žele nobenih teritorialnih pridobitev. Njihov namen je, da Japonski odvzamejo tista otočja v Tihem oceanu, ki jih je pridobila ali zasedla po izbruhu prve svetovne vojne 1.1914 in da vrne kitajski republiko vsa ozemlja, ki jih je Kitajski ukradla:

Mandžurijo, Formoso in Ribiško otočje.

Japonce bomo zapodili tudi iz vseh področij, ki

so si jih prilastili z nasiljem in z zvijačo.

Imenovane tri velesile se spominjajo zasuzenjenja Korejcev in so odločene, da se ob svojem času zavzamejo za to, da bo Koreja osvobodjena in neodvisna.

S to nalogo pred očmi in v soglasju z Združenimi narodi, ki so v vojni proti Japonski, bodo vse tri zaveznice nadaljevale z velikimi in važnimi vojaškimi podvigi, da prisilijo Japonsko k brezpogojni predaji.

Krepke in jasne so besede Japoncem s tihooceansko posl. bodo vzbudile v zasedeni Evropi tuja. ljičve, ki se še do danes niso prepričali, da je Hitlerjeva usoda zapečaten. Te besede bodo okrepile odporni duh, ojeklenile odločnost in voljo za skorajšnje osvobojenje. To je druga poslanica. . . .

Ali evropski narodi pričakujejo in to z največjo nestrpnostjo enakih ali pa še krepkejših besed tudi za evropsko področje. Pričakujejo, da bo usoda vsakega posameznega naroda z vso odločnostjo in vso jasnotjo definirana. Jasnost v bodočnosti Evrope je danes najvažnejše in tudi najučinkovitejše orožje proti Hitlerjevi tiraniji. Ni dvoma, da bodo trije veliki krmarji evropske usode že v kratkem izrekli svojo jasno besedo tudi za področja, kjer so take vedrine tako neobhodno potrebne. Mogoče se bo to zgodilo že v nekaj dneh. . . Vsak narod bo postavljen po svojem zasluženju, ker taka je pravica pri Bogu in pri ljudeh. Popolna svoboda, neodvisnost, samoodločitev, enaka pravica za vse in vsakogar, to so temelji, ki jih mora vsebovati tudi evropska poslanica.

NJ. VEL. KRALJ PETER II. SVOJEMU NARODU

Prvog decembra, na dan Ujedinjenja Nj.Vel.Kralj Petar II. održao je preko radia govor svom narodu i rekao:

Dragi moji Srbi, Hrvati i Slovenci,

Još godine 1804, izabrani vožd našeg naroda Karadjordje oglasio je teškom borbom vaskrs naše države i naše slobode. Posle Tilzitskog mira, obraćajući se Napoleonu, Evropi i svetu, Karadjordje ovako definiše krajnji smer te borbe: "Mi smo ustali na Turke da bi se oslobodili njihovog ropstva i ponovo stekli medju narodima svoju državu i svoju slobodu, a borićemo se ne samo za nas nego i za ostale Slovence koji su pod igom sultana i bečkog cesara."

Ovu oslobodilačku težnju Karadjordja jedan vek docnije potvrdila je srpska Narodna Skupština u Nišu 7 decembra 1914, kao i Krfska Deklaracija 20 jula 1917, a njeno ostvarenje izvršeno je posle proboja Solunskog Fronta, 1 decembra 1918 godine.

Danas, se, dakle, navršava dvadesetpetogodišnjica onoga istorijskog dana kada je pod vladavinom Moga dede Kralja Petra i regentstvom Moga oca Kralja Aleksandra slobodnom voljom narodnih pretstavnika proglašeno ujedinjenje Srba, Hrvata i Slovenaca.

Tako je bio ostvaren onaj veliki ideal za kojim su žudeli svi najbolji sinovi našega naroda, ideal Karadjordja i Miloša, Vladike Njegoša i Biskupa Strosmajera, Ante Starčevića, Kvaternika i dr.Janeza Kreka.

Posle teških iskušenja, užasnih stradanja i vekovnog ropstva, najzad ujedinjen u slobodi, naš narod je bio počeo uživati blagodati svoje nezavisne nacionalne zajednice.

Oni isti, koji su 1914 godine bili napali Kraljevinu Srbiju, ustremili su se na Jugoslaviju iz istih razloga i sa istim imperialističkim ciljevima i prema Balkanu i prema Bliskom Istoku u proleće 1941. Ma da je Nemačka, u tom trenutku, bila na vrhuncu svoje političke i vojne snage, i ma da je naš položaj bio beznadežan i bespomoćan, naš narod nije oklevao ni jednog časa da se pred nasilnicima isprsi

dostojanstveno i beskompromisno. Odajući priznanje takvom našem stavu, saveznici su istakli da je Kraljevina Jugoslavija pokazala ostalim državama da, i ako tenkovi, topovi i avioni imaju svoju moć, duša i sudbina jednoga naroda mogu da budu još jači.

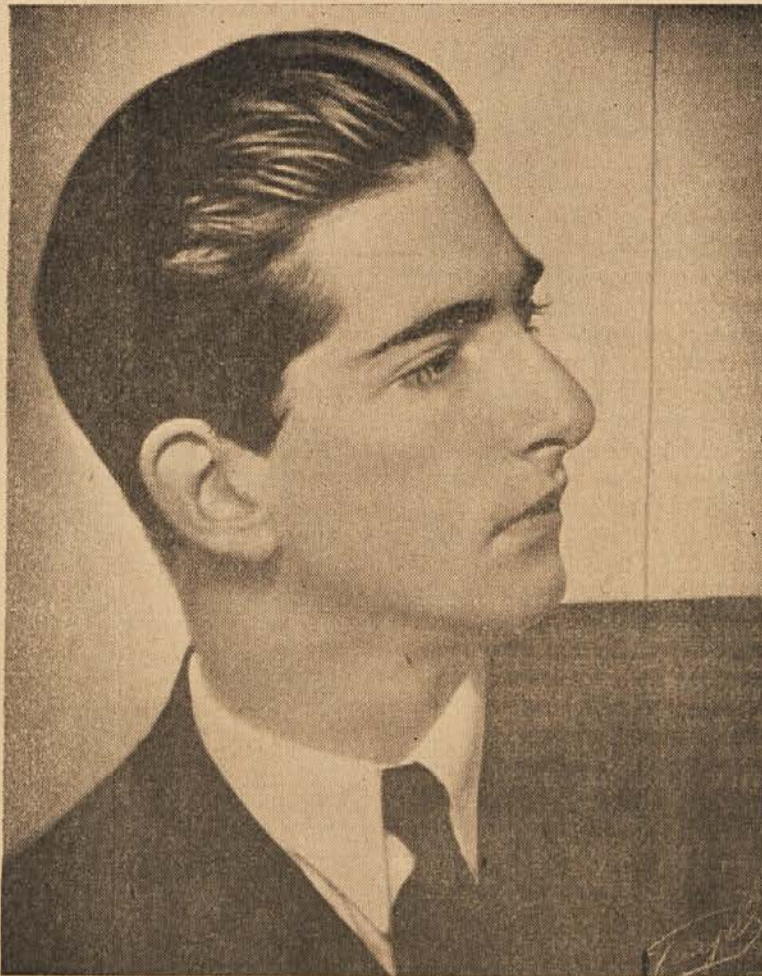
Sadašnji životni, tačnije rečeno bezživotni prostor Nemačkog Rajha širi se od Narvika do rta Matapan, obuhvatajući sobom i našu nesrećnu otadžbinu. U tome carstvu smrti i gladi, jednom neravnom borbom, koja jednovremeno i zadivljuje i zapanjuje i prijatelje i neprijatelje, moj narod već dve i po godine svoju ljubav prema slobodi iskupljuje najdragocenijim žrtvama.

U petoj godini rata Italija je izbačena iz stroja. Flote, avijacija i vojske Velike Britanije, Amerike i Sovjetske Unije, uz porast vojne snage boračke Francuske, ubrzavaju čas uništenja naših neprijatelja i pružaju neoborive dokaze za pobjedu demokratskih ideja u svetu i za vaskrs svih slobodoljubivih naroda, koje su osovinске sile podjarmile.

Nedavna konferencija britanskih, američkih i ruskih državnika u Moskvi našla je formulu sporazuma za pojačanu koordinaciju njihove vojne akcije. Ja sa zadovoljstvom ističem da iz tumačenja rada konferencije, datih u Londonu, Vašingtonu i Moskvi, proizilazi: da ne postoji namera da se uspostavi diktatura triju velikih sila; da

je najznačajniji rezultat Moskovske konferencije sporazum o ustanovljenju jedne opšte međunarodne organizacije bazirane na principu suverene jednakosti svih slobodoljubivih država i koja će biti otvorena svima državama, malim i velikim; da je oslobođenje malih zemalja i vaspostavljanje njihove nezavisnosti i suverenosti jedan od najvažnijih zadataka posleratne organizacije u Evropi.

Neuporedive žrtve i besprimerne muke, koje je naš narod podneo i još uvek podnosi, živo su i krvavo svedočanstvo njegovog rodoljublja isto toliko, koliko i njegove privrženosti idealima Ujedinjenih naroda. On, zbog toga, sa razlogom očekuje da će sva njegova nacionalna prava biti zadovoljena, a da

će vinovnici njegovih stradanja poneti odgovornost za svoja nečestva.

Kroz celu svoju istoriju, naš narod je uvek bio prvi kovač svoje sopstvene sreće. Po oslobodjenju, kada se vrati redovan javan život i kad narodno predstavništvo bude zauzelo svoj položaj, kada država bude organizovana i njena uprava utemeljena na demokratskoj i parlamentarnoj osnovici, narod će opet postati gospodar svoje sudbine, a teška stradanja i stečena iskustva biće mu najbolji putokaz za novo uredjenje našeg narodnog, državnog, ekonomskog i socialnog života. Jedna zdrava i patriotska akcija slobodnog javnog mišljenja biće od blagotvornog uticaja na narodne i državne poslove i na opštu politiku zemlje. Od najveće je važnosti, isto tako, da sudbina naroda i države ne budu ostavljeni ni samovolji pojedincima, niti slučaju. U opštem je interesu da se nikakav autoritet ne preobrazí u diktaturu, ali i da se demokratija ne izobličí u dema-

gogiju, kao i da državna politika ne skrene s osnovne linije, koju je opredelio geografski položaj naše zemlje i koju je obeležila prošlost našega naroda.

Snaga Nemačke još je velika, ali je isto tako očevidno da je nemački ratni potencial u stalnom opadanju, dok je borbena sposobnost Ujedinjenih naroda u stalnom porastu. Nemci su svesni te činjenice. Zbog toga treba računati i imati u vidu ne izvesnost nego mogućnost iznenadnog kraha Nemačke i njenih satelita. Teške bi nevolje mogle zadesiti naš narod, ako bi ga jedna takva eventualnost zatekla nepripravljena i obezglavljena. Zbog toga je potrebno da svi istinski rodoljubi, i Srbi, i Hrvati i Slovenci svojski nastanu da ih slom neprijatelja nadje udružene, složne i organizovane.

Ja i moja Vlada, na današnji dan, upućujemo svoje pozdrave celom našem narodu, pozivajući ga da istraje do kraja u ovoj našoj najodlučnijoj borbi s verom u Boga za Vaskrs Otadžbine.

BODOCNOST JUZNIH SLOVANOV

Pod gornjim naslovom je priobčil glavni urednik lista "La Bourse Egyptienne," g. Jean Lugol uvodnik na dan Zedinjenja 1. dec. Zanimivo je, kako tuđci, ki so obenem naši prijatelji, ocenjujejo naše probleme, zato članek v prevodu prinašamo tudi našim čitateljem.

Zgodovino sodobne Evrope je mogoče izoblikovati v enem samem stavku: junaška in neprestana borba malih narodov, ki so končno zmagali nad imperalizmom nekaterih velikih držav. Posebno Slovani, naj bodo to Severni: Poljaki, Čehoslovaki, ali pa Južni: Srbi, Hrvatje, Slovenci, Bolgari so bili deležni mučeniške in celo tragične usode. Prvi, ki so živeli pod ogromne teže nemškega in avstrijskega cesarstva, drugi, ki so bili pod železnim varuštvo carigraskih sultanov, so dosegli popolno osvobodjenje in narodno edinstvo šele z zavezniško zmago 1.1918. To tudi pojasnjuje zakaj so ti slovanski narodi ohranili revolucionarni in borbeni duh, katerega nista mogla zlomiti niti nemška vojska niti Gestapo. Vzgojeni in rastoči v kultu slavnih junakov za narodno osvobodjenje, se Poljaki, Čehi, Slovaki, Srbi, Slovenci in Hrvatje - vstevši bolgarske protifašiste - borijo z divjo odločnostjo proti okupatorju. V Jugoslaviji sta Mihailović in Tito - zadnji je mlad metalurški delavec, ki je vodja partizanov - dokazala, da mladega in junaškega naroda ni mogoče obvladati. Srbi so se borili štiri stoletja, da so iztrgali turškemu cesarstvu svojo svobodo, in ded Nj. Vel. Kralja Petra II je padel, ker je poskušal osvoboditi svojo deželo v začetku prejšnjega stoletja. Kadar ima narod 500 let revolucionarne borbe za seboj ne more popustiti niti Hitlerju! Ta je to poskusil na svoji lastni koži.

Sedaj, ko se evropska vojna bliža koncu in ko Južni Slovani s polno pravico upajo na bližajočo se osvoboditev, se postavljajo med njimi vprašanja povojnih problemov, ki so ravno tako težka, kakor vprašanja vojne same. Notranji položaj, ki ga je že

pred časom predočil general Wilson v svojem proglasu k odporu proti skupnemu sovražniku, je znan.

Slovanski narodi so vedno trpeli zaradi nesloge, in nesreče so jih pogosto zadevale zaradi tega, ker se niso znali trdno povezati proti zunanjim sovražnikom. Tako bodo jutri, kakor je to bilo včeraj, med Srbi, Hrvati in Slovenci težave za sporazum tudi še zato, ker se bodo starim tradicionalnim prepričanjem priključili še strašni spomini na nemško zasedbo, vmes pa se bodo vrivale še ideološke borbe.

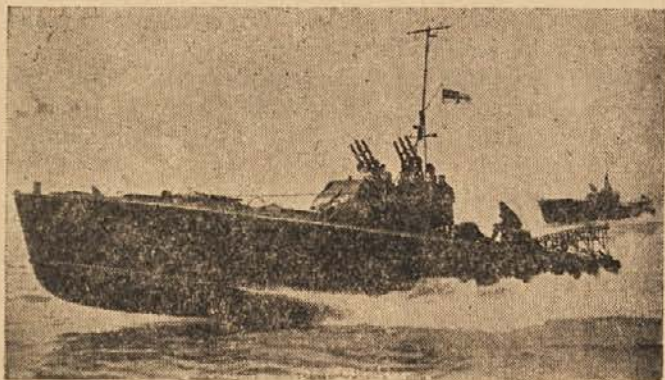
Kljub vsemu imajo Južni Slovani pred seboj edino svetlo pot, ki jo je začrtal kralj Aleksander pred 25 leti, t.j. domoljubna združitev vseh okrog prestola Karadjordjevičev. Če bo Nj. Vel. Kralj Peter II., ki je prevzel nase težke odgovornosti, sledil vzgledu svojega vzvišenega očeta in upošteval demokratska načela svojega časa, potem ni nobenega razloga, da ne bi kraljevina Jugoslavija, ki je rastla in dozorevala v težkih preizkušnjah, zavzela prvega mesta ki ji pripada v pomirjeni Evropi. Če bo osrednja avtoriteta kraljevske hiše vzporedno korakala s pametno upravno decentralizacijo, če bodo vse stranke zastopane pri vladarju in če jih bo ta poslušal; če bodo konzervativci, liberalci, socialisti in komunisti uživali enake politične svoboščine, bo ustavno in parlamentarno življenje zavzelo normalni tek za blagor skupnosti. Samo na tak način si bo država prihranila nove notranje borbe.

Ko bodo Južni Slovani osvobodjeni nasičeni in ozdravljeni od težkih preizkušenj vojne; ko bo Bolgarija, potisnjena v svoje legitimne meje, prevzela dolžnosti balkanske vzajemnosti, se bo gotovo izoblikovala neka vrsta Balkanske federacije, v kateri se bodo Slovani, Grki, Turki in Albanci trudili, da si medsebojno zajamčijo varnost in napredek. Ta federacija kot del velike svetovne federacije miroлюбnih narodov bo vsekakor igrala odločilno vlogo. Jugoslavija bo imela v njej pretežni vpliv, če bo znala, združena in močna na znotraj, biti vzgled konstruktivnega domoljubja.

Kar se nas tiče, smo prepričani, da se bo to tudi zgodilo.

Jean Lugol

TIHI JUNAKI

Današnja vojna mornarica razpolaga z velikim številom majhnih in hitrih edinic, ki so izredno dobro uporabne za aktivno službo ob obalah, morskih ožinah in tam, kjer morje ni preveč nemirno. Teh malih edinic je več vrst in skoro vsaka večja obmorska država ima nekaj svojevrstnega. Znani so laški MAS-i (borbeni čolni proti podmornicam), nemški E čolni, britanske male topovnjače, male motorne torpedovke kakor jih ima naša mornarica itd. Britanske topovnjače so zopet raznih vrst in namenjene za razne svrhe.

V "Saturday Night" popisuje mlad mornar dramatični napad treh topovnjač, ki so ga izvršile v najtežjih okoliščinah in z izredno hrabrostjo.

PODVIG ČEZ DAN

Bilo pa je takole:

Neke aprilske noči, ko se je bitka za Tunis že bližala svojemu zaključku, je poveljnik Britanske sredozemske mornarice, Sir Andrew Cunningham, ki je imel takrat svoj glavni stan v Suzi, zapovedal trem topovnjačam, da pri belem dnevu pazljivo preiščejo obalo okrog rta Bona in da očistijo morskot pot ob obali.

Povelje je bilo nekoliko čudno, ker topovnjače po navadi operirajo samo ponoči. Čez dan je vsaka plovba ob sovražni obali zelo riskantna zaradi obalnega obrambnega topništva in sovražnega letalstva. Ali britanska povelja ne zahtevajo zgolj slepe pokorščine, pač pa v takih "čudnih" slučajih povelje tudi utemeljujejo. Tako je bilo tudi sedaj. Ukaz je med drugim povedal, da se Nemci pripravljajo k zadnjemu obupnemu napadu. Obenem pa je hotel general Eisenhower vedeti, ali ni ta napad samo namišljen kot pretveza za nemški umik čez Siciljsko ožino.

Vso noč so posadke topovnjač 633, 637, 639 ple-skale nacistične znake po krovih čolnov. Računali so s staro, dobro preizkušeno potegavščino.

Vodja ekspedicije, poročnik Stewart Gould, 26 letni simpatični Kanadčan je ugotovil, da so izgledi za uspeh precej klaverni...

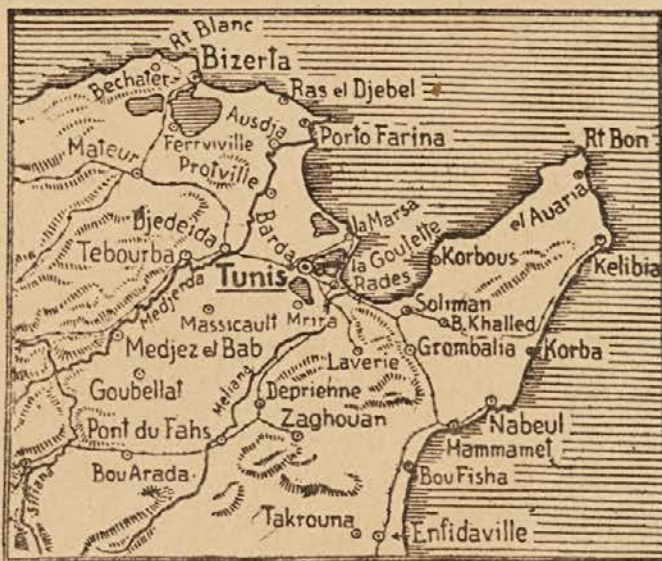
Trije čolni so izpluli in ob zori so dospeli v bližino obale, ki je bila takrat v nemških rokah. Na 700 metrov daljave je straža na čolnih zapazila prvo nemško obalno baterijo. Nemci na obali so pridno mahali z rokami. Britanska zastava je bila na čolnih zavita tako, da bi se lahko ob vsakem trenutku razvila, če bi bili borbeni čolni prisiljeni stopiti

v borbo. Kljukasti križ je veselo plapolal v jutranjem vetriču.

Mala flotila je počasi patrolirala okrog Hammameta in se usmerila proti Nabeul-u. Posadke so pridno beležile svoja opazovanja. Nacisti so stalno signalizirali na obali, medtem pa si je poveljnik pazljivo ogledoval kamuflirane baterije in bencinske tanke med grmovjem. Vse to je pridno skiciral v svojo beležnico, v kolikor ni mogel fotografirati.

Patrola se je bližala malemu obalnemu mestu Kelibia. Verjetno je bilo, da so Nemci tu neke pripravljali evakuacijo in po dobljenih navodilih je moral Gould ugotoviti zmogljivost vkrcevalnih naprav, ki so jih Nemci zgradili. Pol ure so čolni križarili v neposredni bližini. Častniki so nadaljevali z beležkami, medtem ko so nemški vojaki na nekih sto metrov daljave nadaljevali z gradnjo pristaniških naprav.

Okrog Kelibije so bile v luki vsidrane nemške vojne in oskrbovalne ladje. Gould se je odločil, da napade. Luko so branili topovi kalibra 150 m/m, česar pa nista vedela niti Gould niti admiral Cunningham.

Ko so se trije čolni vrinili med zasidrane nemške ladje ni počil niti en sam strel. Polne pol ure so Gould in njegovi častniki z največjo radovednostjo opazovali razmestitev topov, živilskih skladišč, municijskih zalog in razmestitev nemške pehote. Na nekaj sto metrov so nemški častniki z daljnogledi opazovali tri dobro kamuflirane britanske topovnjače. Nemški ujetniki so kasneje pripovedovali, da so vsi mislili, da so britanske topovnjače nemški E čolni, ki da so bili nalašč tako napravljeni, da bi sličili britanskim edinicam.

NAPAD PRIČENJA

Gould je končal s svojimi poizvedbami. Zaukazal je, da čolni dvignejo sidra in nadaljeval s preiskavanjem sovražnega območja. Od časa do časa se je prikazalo nad čolni po kako nemško lovsko letalo. Ali Messerschmitti so bili brez skrbi, saj si niti zdaleka niso mogli misliti, da bi se mogle zavezniške edinice sprehajati po sovražnih lukah in celo pri belem dnevu.

Ob 9.30 je Gould razkril vse, kar je hotel vedeti admiral Cunningham. Nekaj pa je še ostalo: "Očistiti morskotop ob obali." Ravno je razmišljal, kako bi to mogel napraviti, ko sta se v daljavi pokazala dva italijanska čistilca min. Spremljala ju je nemška vojna ladja. Gould je dal znak za napad. Eno sekundo kasneje so s treh jarbol izginile zastave s kljukastim križem. Na njihovo mesto pa so se dvignile tri britanske vojne zastave. Polnih 20 minut so trije čolni na 300 metrov daljave s svojimi malimi topiči dveh funtov napadali sovražno ladjevje. Strojnice so rezgetale, vmes pa so pridno regljali pom-pomi. Popolno presenečene nemške posadke so poskakale v morje.

Oba laška čistilca min sta se hitro potopila, spremljajoča nemška ladja pa je bila vsa v plamenih.

Gould jo je udaril v isto smer, iz katere je prišel. Po poti pa streljal na vse, kar se mu je zdelo vredno strela. Njegovi mali topiči seveda niso mogli napraviti na obalnih letališčih posebne škode, ali moralni uspeh je bil ogromen. Nemški poveljnik, ki je bil prepričan, da je po sredi obsežen in dobro pripravljen napad, je alarmiral vse nemške posadke in vse letalstvo. Naenkrat je Gould zapazil ob obali precejšnje število velikih nemških transportnih letal. To je bil zadnji ostanek mogočnega letalskega konvoja, ki je štel nad 100 letal, ki so jih Amerikanci na cvetno nedeljo strahovito masakrirali. Na kratko razdaljo so Gouldovi topničarji še ta ostanek uničili.

Pri rtu Kelibia je čoln 639 signaliziral: "Približal se bom in bombardiral". Butler v čolnu 633 in Smith v 637 sta videla kako se je poveljnikov čoln obrnil. "Moj Bog", je dejal eden izmed mornarjev, "dvigamo se med junake!" in prav je imel.

1500 metrov od obale je plula sovražna trgovska ladja. Spremljali sta jo dve torpedovki, nad njima pa nekaj nemških lovcev. S poveljem: "S polno hitrostjo naprej!" je Gould napadel. Sam se je napolnil naravnost proti torpedovkama da bi njuno pozornost pritegnil nase, medtem pa bi 633 in 637 poiskale ugodno lego za torpediranje trgovske ladje.

DVANAJST JUNAŠKIH MINUT

Polnih dvanajst minut so junaške topovnjače potrebovale, da izvršijo povelje. Eno samo sekundo za tem, ko je Gould pričel z vsemi cevmi streljati na obe torpedovki, so nacisti odgovorili s salvami svojih 100 m/m topov. Oglasile pa so se tudi obalne baterije in samo trenutke pozneje so že sodelovale tudi protiletalske baterije. Nemški lovci so pričeli pikirati v skupinah po dva ali trije na vsak čoln.

Nekaj neverjetnega se je zgodilo. "Ciljajte na poveljniški most!" je zakričal Gould svojim topničarjem. Le malo trenutkov pozneje se je ena izmed torpedovk umaknila iz boja, težko poškodovana. Da bi morje ne pogoltnilo topovnjače 639 se je zavila v lim med drugo sovražno torpedovko in ostali dve britanski topovnjači. S tem se je pripravila za napad. Na 100 metrov oddaljen od trgovske ladje, je Butler spustil dve svoji torpedi. Sekundo kasneje sta bili izstreljeni tudi obe torpedi Smitha. Strašen grom se je razlegal in sovražna ladja se je potopila.

"Umaknita se", je signalizirala topovnjača štev. 639. Butler in Smith povelja nista izvršila, kajti štev. 639 je bila v plamenih. Na poveljniškem stolpu je ležal Gould zadet. Več krogel iz strojnic mu je preluknjalo desno prsno stran in tudi v koleno je bil

ranjen. Nekaj metrov od njega je ležal mrtev njegov drugi častnik. Prvi oficir je poveljeval topovnjači s kroglo v hrbtu.

150 m/m sovražne granate so se cvrle po morju, ko sta se Butler in Smith trudila, da rešita ranjene mornarje in junaškega Goulda.

"Samo trenotek", je dejal mornar na čolnu 639. "Spodaj je častnik v zelo težkem stanju!" Skočil je v plamene, da bi ga našel. "Halo, tu je!" je zmago-slavno zaklical.

Iz ognja in dima se je pokazala postava mladega častnika, ki mu je granata odbila polovico leve roke. Od eksplozivne krogle zdrobljena čeljust nesrečnega častnika je kljub strašni deformaciji kazala zadovoljni nasmeh.

Medtem, ko so zadnje preživele iz topovnjače 639 prenesli na ostala čolna, se je 40 nemških lovcev vrglo z vso silo in jezo nad ostali dve topovnjači. Ali bili so strahovito razočarani. Butler in Smith sta s polno hitrostjo usmerila svoja čolna v cik-cak vožnji proti Suzi.

Celo ranjenci na obeh čolnih so bili vsi navdušeni, ko je ena topovnjača s svojim malim topičem zbila nemškega lovca. Močna eskadrilja ameriških Warhawk se je pokazala na obzorju in rešila junaške posadke.

"Sijajni prizor!" je dejal Gould. Eno uro kasneje je izdihnil v slavo svoje domovine.

ZEPNE PODMORNICE

Bilo je v času, ko so Japonci zahrbtno napadli ameriško pomorsko oporišče Pearl Harbour. Takrat je prvič zvedela svetovna javnost o takozvanih japonskih žepnih podmornicah s posadko dveh mož. Japonci so z vso ljubosumnostjo čuvali skrivnost novega orožja, ki jim je zajamčilo precejšnje začetne uspehe. Japonske žepne podmornice so ob svojem času izzvale mnogo prahu po svetu, in osna propaganda se je resno trudila, da jim pripiše čim več zaslug in jih predstavi svetu kot orožje, ki bo uničilo ne samo ameriško vojno mornarico, pač pa tudi britansko.

Pravo vrednost žepnih podmornic so seveda spretno prikivali. Govorili so, da so to neka živa torpeda, ki jih vodi pilot in s torpedom vred žrtvuje svoje življenje za domovino. Japonci so vse te stvari obešali na veliki zvon in iskali prostovoljce smrti med japonskimi častniki in podčastniki.

Vse to pa je bila gola izmišljotina. Žepne podmornice so danes orožje vseh obmorskih držav, ki so v borbi. Uporabne pa so samo za neke posebne podvige, odkar je njihova "skrivnost" znana vsem vojskujočim se državam.

Taka posebna priložnost se je britanskim žepnim podmornicam pokazala pred kratkim ob Norveški obali, kjer sta dve podmornici zelo resno poškodovali nemško križarko "Von Tirpitz." Točnega popisa britanskih žepnih podmornic za javnost seveda ni, pač pa so Amerikanci, ki so eno japonsko podmornico vjeli, dali nekaj pojasnil. Japonska podmornica vozi z brzino 24 vozlov na uro. 350 km daljave lahko prevozi z lastnimi zalogami goriva. Dolga je 12 metrov. S seboj nosi po dve torpedi. Japonci so jih spravljali v posebnih hangarjih na suhem.

PISMO IZ LONDONA

12. oktobra 1943.

Danes zjutraj so naznanili v uradnem vojnem poročilu, da je nemško letalstvo do tal uničilo Novo mesto.

Novo mesto, Dolenjska. Velikokrat sem mislila na Novo mesto s sentimentalnostjo, kar vsekakor pristoja mestu, ki ima gimnazijo, v kateri goje izročilo "petošolske ljubezni". Tu verujejo in govore - seveda ne izza katedra - pač pa po šolskih hodnikih in na poti v šolo in iz nje - da, kdor ne piše pesmi kot dijak, temu je vse življenje duša prazna. Večkrat sem mislila na Novo mesto s smehom, kar pristoja podeželskemu mestecu v slovenski Dolini Šentflorjanski. Novo mesto je imelo svoje "purgerje," svojega prošta, župane, ravnatelje: vse nesrečnike iz Cankarjevih fará in tisoč drugih dobrih in slabih.

Nikdar nisem mislila na Novo mesto s kraljevsko krono iz razbeljenega železa na glavi.

Ampak Dolenjska je taka: ko gre za male, vsakdanje stvari, se ji nič ne izplača. Ko gre za veliko stvar, se zberejo vse neslutene, podtalne sile in udarijo na dan. Trubar je bil doma iz Dolenjskega. Ustvaril je prvo slovensko knjigo; od njegovih časov je ta mladika slovenskega življenja zrastle v tako mogočno deblo, da ga ni naroda na svetu, ki bi lahko pokazal na kaj podobnega. Trubar je bil upornik reformacijske dobe. Za njim so prišli uporniki kmečkih puntov. Kmečka vojska s polhovkami na glavi, gorjanski polhi so jo zalagali s kožuhovino, so požigali dolenjske gradove. Moj rojstni Mokronog je gorel takrat. Potem turški boji. Jurčič nam opisuje onega pri Muljavi: dolenjski kmetje so zavrnilo barbare od vzhoda, da niso prodirali naprej proti zahodu Evrope.

V vsakdanjem življenju je bila Dolenjska nepodjetna, lena deželca. Ni se ji izplačalo, da bi se pobrigala za več in boljše železnice. Ceste so bile slabe; niti enega kilometra asfaltirane avtomobilske ceste ni premogla. Najlepše vasi tam ob Krki so bile še brez elektrike. Industrija? Kam naj jo grem iskat, da jo najdem? Nekaj malega jo je bilo, ali Gorenjci so gledali na nas z vrha doli, in imeli so prav. Dolenjska je bila deželca majhnih kmetij. Lepo zaokroženih kmetij, ki imajo vsega; polja in travnikov, gozdov in vinogradov. Revščina? Revščino bi jo imenoval vsak, ki bi prišel od zapada Evrope, trikratno revščino oni, ki bi prišel iz Amerike. Ali kruha ni manjkalo po dolenjskih domovih in po večini hiš so imeli prekajene svinjine in vina tja do spomladi. Denarja pa ni bilo, ni ga bilo niti za obutev in obleko, kaj šele, da bi popravljali hiše in hleve in si kupili novo orodje. Vsaj v naših časih je bilo tako, čeprav so mnoge hiše v prejšnjem stoletju poznale trdno kmečko blagostanje. Večkrat sem slišala zgodbo, kako se je moj stari oče rotill, da bo dobil svoje dekline iz Šentjanske doline za ženo, "tudi če mora tlakovati s cekini vso pot od Bele cerkve do Št. Ruperta." Dobil je svojo nevesto in cekini so še bili pri hiši, ko sem jaz bila otrok. ker naš stari oče nam je dal vsakemu vnuku po cekin, ko smo se po počitnicah poslovili od njega. Tam nekako pred začetkom zadnje vojne so cekini prenehali in od takrat

jih nisem več videla. Zadnja leta svojega življenja pa mi je stari oče enkrat ali dvakrat dejal, da ima stare hraste v Zaprečah, ki "bodo padli, ko se ti poročiš. Stari oče in hrasti so šli predno sem se jaz poročila. Dolenjska mi ni dala dote, ki bi bila vredna en cekin na svetovnem tržišču. Vendar mi je dala vse, kar imam. In se nisem nikdar pritožila, da sem revna.

Ko je Jugoslavija padla v tej vojni, so prva poročila o uporih proti tujcem na naši zemlji prišla iz Dolenjskega. Nedolžne vasi, kakor Mačkovec pri Novem mestu, so požgali, ker so "imele opravka z uporniki." Najhujši boji so se bili v dolini Krke od vsega začetka. Razširili so se na Belo Krajino in okolico Višnje gore. Zadnji teden so bile vesti dobre: vsa Dolenjska tja do Ljubljane je bila svobodna. In Novo mesto je bilo središče osvobodjene slovenske zemlje. Nemci so prišli z letali nad njega. Ostal je le kup razvalin. Italijani so že prej požgali vse zidavnice po vinogradih in posekali trtje, ker so se po njih skrivali uporniki. Kaj je še ostalo od Dolenjske?

Ves dan mi ne gre iz glave: kaj se godi s kraji in ljudmi, ki sem jih poznala tako dobro? Pred leti bi šli na oktobersko nedeljo ven iz Novega mesta v Trško goro ali na Vinji vrh na grozdje in mošt. Pekli bi kostanj po zidanicah, jedli potice in gnjat in kranjske klobase. Vračali bi se nazaj v mesto po temi in blatnih cestah, peš vso pot. Ali bi bila mesečina, ki bi podila sence po gozdovih in sijala srebrno na Krko. Prišli bi v mesto mimo gimnazije, po temnem drevoredu do Škabernetove visoke — dvonadstropne! — hiše. Kako je danes tam? Kje so vsi moji znanci iz onih časov? Kaj se je zgodilo s hišo na hribčku pri Kapiteljskem marofu? Ono hišo, ki sta jo sezidala moj oče in mati, od koder se je videlo daleč po Dolenjski, ki jo je popotnik zagledal daleč nad mestom. Starši so nas vzgajali, da "čim višji si, bolj te pretresa vihar, dalj gre oko." Spoštovanje za od vetrov prečiščene višine mi je ostalo do teh dni, čeprav nismo dolgo živeli v oni hiši.

Naša zemlja in ljudje so drugi, kakor so bili, ko smo jih pustili v jeseni 1.1939. Čudovito se obnašajo, zato trpijo tako strašno. Lepega mesteca na Krki ni več. Mesteca, okoli katerega se vije reka tiha in lena in ga objema "kot ljubica zvesta." Pravijo, da se iz zraka vidi kakor biser v zelenju. Ni ga bilo težko najti, ni ga bilo težko uničiti. Luftwaffe nima razloga, da bi bila ponosna na svoj umor.

"Nikar ne obžalujte svojega resničnega poguma, ki ga je privlekel nad vas ta divjaški napad. Vaš pogum se bo svetil na straneh zgodovine, žel pa bo tudi neposredne sadove. Kar koli izgubite v sedanosti, ste si pripravili za bodočnost. Britansko cesarstvo se bori skupaj z vami in za nami je velika demokracija Združenih ameriških držav s svojim ogromnim in vedno rastočim bogastvom. Naj bo borba še tako težka, naša zmaga je zagotovljena." Tako je govoril Churchill jugoslovanskemu ljudstvu 13. aprila 1941. Od takrat je stopila v boj še Rusija. Ogromne sile so se zbrale in Novo mesto bo spet vstalo na bregovih Krke.

Dolenjka.

NJ. VEL. KRALJ PETER II.

NA TRIBUNI

NA OPAZOVALIŠČU

V MALEM OKLOPNEM VOZILU

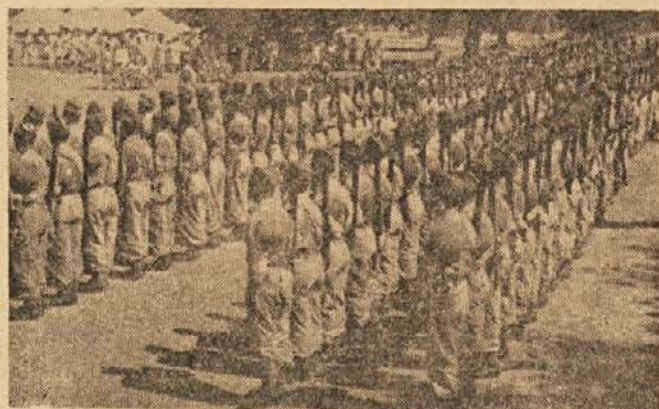
MED ČASTNIKI I BATALJONA

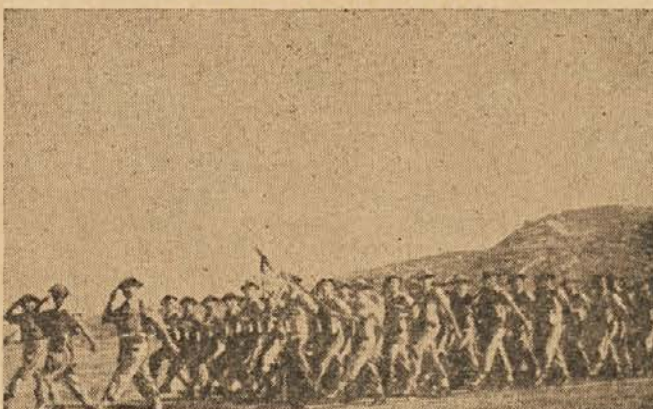
SLEDI POTEKU VAJE

POKUŠA VOJAŠKO KOSILO

«POMOZI BOG, JUNACI!»

PARADNI POHOD

MED NAŠIMI PROSTOVOLJCI

V PRICA KOVANJU PARADE

PREGLED VOJASKIH NAPRAV

MED KU HARJI

V RAZGOVORU Z VOJAKI

VAJA JE NA VISKU NAPETOSTI

NASI HRIBOVCI

MED SVOJIMI ČASTNIKI

PRED ŠLOVESOM

JERUZALEM

Dr. I.M. Čoku.

I

Prelepe Sulamitke, obžalujem,
da nimam več za vas besed blestečih,
oči s porednim trenom govorečih,
ko vaš, jaz stari volk, še občudujem.
Napisal bi sonet vam, da verujem,
da ste zame, bi štirinajst gorečih
postavil verzov - angelov klečečih,
da vas častijo - toda tu na tujem
tu blizu Golgote me mesečina
in čudna nočnega neba sinjina
navdaja z žalostjo in domotožjem.
Polni srce in misel mi sleherno
gorje tam v domovini neizmerno,
kjer bratje moji se bore z orožjem.

II

Oj, ta jeruzalemska mesečina,
te zvezde in nočno nebo
in ta čuječa nad mestom tišina
in to moje srce bolno!

In ta misel na tebe, domovina,
brez nehanja noč za nočjo,
da krvava si, da si razvalina,
ubila, ubila me bo.

Saj stavim obupu pogumno se v bran
in dvigam junaško rame,
ali ko mine noč in zasi je dan,
zijajo pošasti vame:
Slovenske vasi goré in našo stran
pokrivajo črne jame...

III

Ves dan ti črni oblaki gredo
nad Jeruzalemom, mestom presvetim.
nad Jeruzalemom, mestom prekletim,
zvečer pa zvonovi jokajo.
In tamkaj pod sveto Oljsko goro
od žalosti nad Jezusom razpetim,
za njim, razodetim in v nebo vzetim,
vso pozno noč cvrčki tožijo.
Divjajo pa zunaj obsedenci,
strašen vihar, da bi kaznoval
in ves svet s krvjo oškropil.
Le Jezusa ni od nikoder ni,
da bi nečiste iz njih pregnal,
svinje pognal, jih potopil.

IV

Pozabi marsikdo, kaj mu namen je
tu v cerkvi tvoje Golgote, Gospod
ko dragotin zapelje ga blestenje
in se pogled megli mu od krasot.
Jaz pa odmislim v zlatu tleče stenje.
baziliko, njen veličastni svod,
in gledam v duhu naše le trpljenje
in hodim naš slovenski križev pot.
In prosim skrušeno te, božji sin:
Premagal smrt si, tebi je mogoče,
da streš sovražnika, ki smrt nam hoče!
Naj pade vsak, ki snuje naš pogin!
Store naj čudež tvoje svete rane,
da narod, moj, ki zdaj umira, vstane!

Savinjčan

Z O P E T

Znova zvončki so cingljali
po zelenih brdih, pisanih livadah
kakor nekdanj, ko so rože cvele...
Skozi naša srca šla pomlad je,

brazde sočne so se prebudile
kakor čiste pesmi, kakor dan vstajenja.
In na gorah so vzžareli ognji
kakor nekdanj, samo bolj krvavi...

Slavomirov

JAZ BI HOTELA...

Jaz bi hotela
sonca od juga,
da posušilo bi
v srcu solze.

Jaz bi hotela
burje znad Krasa,
da bi pregnala
misli grenke.

Jaz bi hotela
vigredi cvetja,
da pozabila bi
težko gorje.

Jaz bi hotela
ptičjega petja,
da bi prineslo
radost v srce!

Nasta

MAŠČEVANJE

A.P.Čehov

Lev Savič Turmanov, lastnik prijetnega majhnega imetja, mlade žene in solidne plešaste glave, je sedel lepega dne, o priliki prijateljevega godovanja, k igralni mizi, da bi igral whist. Po prav znatni izgubi so mu stopile potne kaplje na čelo, pa se je kar nenadoma domislil, da že dolgo ni prijel za kozarec. Vstane, solidno se gugajoč in se po prstih napoti med mizami proti salonu, kjer je plesala mladina.

Lev Savič se tu prizanesljivo nasmehne in očetoško potreplja mladega lekarnarja po ramah. Potem pa šmukne skozi majhna vrata, vodeča v bufet. Na okrogli mizici so stale steklenice vina, likerjev, konjaka. Na mizi poleg nje je ležal med drugimi narezki v mladi čebuli in peteršilju napol načet slanik. Lev Savič si napolni kozarec, zakrili z roko po zraku, kakor bi hotel govoriti, nato napravi ves trpeči obraz, sune z vilicami v slanika in... Tistikrat pa nenadoma zasliši za steno pogovor...

"Prosim," pravi čist ženski glas, "A kedaj?"

"Moja žena" zamrmra Lev Savič, ko spozna glas svoje žene.

"S kom neki govori?"

"Kadar hočeš, srce," odgovori za steno močan, zvočen bas. "Danes ni mogoče, jutri bom imel ves dan posla..."

"Dohtjarev," zamrmra Turmanov, ki spozna po basu svojega prijatelja. "Tudi ti, moj Brut? Mar je tudi njega ujela, Niti za trenotek ne more biti ta nemirna in neugnana ženska brez avanture."

"Za jutri sem torej oddan. Če se ti zljubi, napiši mi par vrstic. Hudo ljubo mi bo. Treba pa je pisanje nekako urediti. Nekaj posebnega je treba iznajti. S pošto ne gre. Če ti pišem jaz, dobi pismo tvoj stari kopun, če mi pišeš ti, dobi pismo moja žena in ga prav gotovo odpre."

"Torej kako?"

"Saj pravim, nekaj pripravnega je treba najti. S služkinjo ne gre, ker je stari falot gotovo tudi služinčad podkupil. Kaj pa počne zdaj? Igra?"

"Igra. Pa stalno izgublja, ta stari osel."

"Ima pač srečo v ljubezni," pravi Dohtjarev. "Oho, srce, zdajle sem našel. Jutri ob šesti uri grem iz urada in moram skozi park, kjer se sestanem z nadzornikom, Ti, moja prezvesta, spustiš točno ob šestih, niti minuto prej, spustiš torej pismo v marmornato vazo, ki stoji levo od lope in..."

"Že vem..."

"Nu, torej. To bo lepo, pa tudi novo in poetično. In ne bo izvedel niti tvoj stari osel, niti moja zvesta ženica. Velja?"

Lev Savič izprazni še en kozarec, potem pa se vrne v igralnico. Odkritje, ki ga je pravkar doletelo, ga ni niti najmanj presenetilo, še manj pa pobilo. Časi, ko se je zavoljo takihle reči razburjal, prirejal scene in besnel, so že davno za njim; zdaj se požvižga na vse to. Vse take ženine dogodivščine je sprejemal, kakor bi jih ne bilo. Toda tole tukajle mu je bilo vendar malce nevšečno. Takile izbruhi, kakor: stari kopun, falot, stari osel, so vendar žalili njegovo ničemurnost.

"Kakšna svinja je tale Dohtjarev," je razglabljal medtem, ko je pisal svoje izgube. "Če ga srečam na cesti me obsipa s svojim prijateljstvom, reži se in me gladi po suknjiču, na, zdaj pa takele nizkotnosti!"

V oči mi je prijatelj, - za hrbtom pa: stari kopun, stari osel, falot."

"Čim bolj so se mu množile izgube, tem bolj ga je jezila žalitev.

"Smrkavec," pomisli v sebi, pa zdrobi kredo v svoji jezi. "Paglavec... Ne maram sicer delati nika-kega škandala, ampak jaz ti bom že pokazal, kdo je kopun..."

Med večerjo ni mogel gledati ravnodušno Dohtjarevu v obraz. Ta pa je prišel k njemu in ga v oči izpraševal: "Kako vam gre, Lev Savič? Ali ste mnogo priigrali. Čemu ste tako žalostni?" In tako dalje. Po pravu starega hišnega prijatelja je celo poučil ženo, kako je slaba in svojemu možu premalo zvesta. Žena pa je napravila le sladke oči, se smehljala in kramljala tako nedolžno, da bi samega hudiča prepričala, da še ni nikoli prevarila svojega moža.

Potem sta odšla domov. Lev Savič je bil natak-njen in nezadovoljen, češ, da je dobil pri večerji stare galoše namesto teletine. Mogoče bi se vendarle ukrotil, toda žvrgljanje svoje žene in njen smeh sta mu venomer vzbujala spomin na starega kopuna in falota.

"Klofuto ščurku!" je mislil sam pri sebi. "Javno osramočenje..."

In še bi bilo dobro, tako je premišljeval, temeljito pretepsti Dohtjareva, pozvati ga na dvoboj, ustreliti ga kakor psa, - vreči ga na kakršen koli način iz njegove službe, - vtakniti v vazo nekaj gnusnega, nekaj prav grdo smrdečega, - crknjeno podgano n. pr... Tudi to bi ne bilo slabo, vzeti pismo svoje žene iz vaze, namesto njega pa vtakniti kako sramotilno pisanje s podpisom "Tvoja Marija" - ali kaj podobnega.

Dolgo časa je hodil gori in doli po svoji spalnici in se naslajal nad svojimi načrti. Nenadoma je obstal in se udaril po čelu.

"Zdaj ga imam!" je dejal sam zase. "Bravo!" In ves je zažarel od blaženosti. "To je nepopisno imenitno. Tako se bo zgodilo."

Ko je žena zaspala, je sedel k pisalni mizi in pričel po dolgem preudarjenju s potvorjeno pisavo in premišljenimi pravopisnimi napakami pisati trgovcu Dulinovu pismo:

"Spoštovani gospod! Če jutri, 12.maja, točno do šeste ure zvečer ne vtaknete v vazo, ki stoji v parku levo od lope, dvesto rubljev - ste mrtvi in mi požene-nemo Vašo modno trgovino v zrak."

Ko je napisal, je od veselja poskočil s stola.

"Sijajno sem si stvar izmislil", je mrmral sam s seboj in si mencial dlani. "Veličastno! Sam satan bi ne mogel najti boljšega. Stari trgovec se bo pisma hudo prestrašil in zdrvel na policijo. Ta se bo skrila na levi v grmovje in ko bo nekdo hotel pismo dvigniti, - hop - bo nastal ples, da bo veselje. Preden bo mogel stvar razložiti, - bo svinja, bo beštja sedela v luknji... Imenitno!..."

Prilepil je znamko na pismo in ga nesel na pošto. Potem pa je zaspal s srečnim smehom na ustnih in smrčal kakor še nikoli v življenju. Ko se je zjutraj prebudil in se spomnil svojega načrta, je od veselja zažvižgal in usčipnil svojo nezvesto ženo v podbradek. Tudi na poti v urad in v sami uradni sobi se je smehljaj... Živo si je predstavljal vso Dohtjarevo grozo, ko se bo znašel v zagati. Skoro tekel

je v park. Na lastne oči se je hotel prepričati, kako se bo obnašal sovražnik v tej brozgi.

"Aha," je zamomljal, ko je srečal prvega stražnika. Zmuznil se je prav do lope, sedel za grm in pohlepno opazoval vazo. Nestrpno je čakal. Točno ob šesti se je prizibal Dohtjarev. Bil je sijajno razpoložen, žvižgal je predse in kadil cigareto.

"Le počakaj, ti samo počakaj," se je veselil Turmanov. "Jaz ti bom že vrnil falota, kopuna in stararega osla!"

Dohtjarev se napotil naravnost do vaze in malomarno je segel vanjo. Trenotek je počakal. Lev Savič se je dvignil in spremljal z očmi vsako njegovo kretnjo... Mladi mož je dvignil iz vaze majhen za-

voj, ga radovedno opazoval, se ozrl okrog sebe in skomignil z rameni. Nato ga je precej neodločen odprl, spet skomignil z rameni, po obličju pa mu je zazarelo neznansko začudenje: dvesto rubljev.

Dohtjarev je dolgo pregledoval bankovce. Končno jih je med neprestanim skomiganjem vtaknil v žep in glasno dejal:

"Merci!"

Tudi nesrečni Lev Savič Turmanov je slišal ta "Merci". Ves večer se ni ganil izpred trgovine Dulinova. Detektivsko je opazoval prodajalno, grozil napisni deski in preklinjal sam s seboj:

"Svinja! Strahopetec! Strahopetni kramar! Garjevi branjevec! Zajec! Podlež vampasti! Strahopetec!"

DETEKTIV PETER FIRBEC

DVANAJSTI POLOM

V malem mestecu Churu je medtem Giannina po Petrovem naročilu vse pripravila. Ko je Peter prispel, je našel tam številno moštvo policijskih stražnikov v civilu, ki so jih kantonalne policijske uprave stavile njemu na razpolago. Neka svojevrstna nervoza je zajela vso to pisano družbo. Vsakdo je bil prepričan, da je ravno njega usoda določila, da prime nevarnega vlomilca. Tako debele ribe so tudi v Švici prav redka prikazen.

Oba, pred brzim vlakom odhajajoča osebna vlaka so od postaje Chur dalje temeljito zastražili, vendar o kakem uspehu do tega trenutka še ni bilo slišati.

Pet minut pred prihodom naslednjega vlaka iz smeri Engadin so se stražniki previdno porazdelili po postaji. Peter in Giannina sta si izbrala opazovališče, iz katerega sta mogla neupadno pregledati vsako okno počasi vozečih vagonov.

Pri enem oknu je Peter zapazil obraz, ki mu je bil sumljiv, posebno tudi še zato, ker se je obraz hitro umaknil v notranjost voza. Peter se je ozrl v Giannino. Tudi ona je nekaj opazila, vendar ni dejala ničesar.

Ko se je vlak ustavil, je skočil Peter k vozu, v katerem je mislil, da sedi zanimivi neznanec.

Peter pa je srečal samo vsakdanje obraze, ki so nezanimivo gledali mimo njega. Prostor, na katerem bi moral biti neznanec, je bil prazen.

Ali se je neznanec preselil? Peter se je nenadoma spomnil, da take preselitve povzročajo v gotovih slučajih prave čudeže. Pod masko kratkovidnega umetnika, ki jo je še vedno imel na sebi, si je ogledoval potnike drugega za drugim. Nobeden pa ni bil podoben tistemu, ki ga je iskal.

Tu pa je bil še nekdo, ki je naslonjen na okno gledal po ljudeh na peronu.

Med skupino radovednežev na postaji je Peter za trenotek opazil obraz Giannine. S hipnim čudovitim pogledom, s katerim je znala gledati samo Giannina, je oplazila neznanca na oknu.

"Komu je ta pogled namenjen, meni ali njemu?" se je vprašal Peter s prisiljenim humorjem.

Giannina je zopet izginila. Peter pa se je odločil, da bo za vsak slučaj počakal v kupeju in se je vsedel nasproti neznanca ob oknu. Šele ko se je vlak pričel pomikati, je neznanec dvignil pogled. Peter ga je pogledal v obraz, ki se mu je zdel popolnoma tuj. Ali pa... Te oči je že nekje videl. Z vso napetostjo je Peter premišljeval, nenadoma pa se mu je posvetilo. Nedvomno. Pred njim je sedel Riko Roland z izvrstno masko, ki jo je lahko odkrilo samo zelo zveščano oko.

"Dober dan, gospod Peter Firbec", je dejal znani neznanec z največjo mirnostjo. Takoj pa je nadaljeval kakor človek, ki svojega sogovornika že dolgo ni videl:

"Zelo ste se spremenili. Skoro bi vas človek več ne spoznal..."

Neznančeve oči so se satansko svetlikale.

Peter Firbec pa se je hitro znašel in odgovoril:

"Mnogo ste potovali v zadnjih tednih, gospod Riko Roland, kakor pravijo."

"O, bil sem več časa v Arosi in se malo odpočil. Sijajno letovišče, ki vam ga toplo priporočam. Če vam bo enkrat odpočitek potreben..."

"Upam, da bom že v najkrajšem času našel nekaj prostega

časa, da se malo odpočijem," je odgovoril Peter dvoumno.

Na hodniku vagona je zapazil enega izmed policijskih uradnikov, ki se je počasi prerival naprej. S kratkim pogledom ga je poklical v kupe. Uradnik se je brez besede vsedel zraven Petra.

Tudi Riko Roland, ki se je delal kakor da ni ničesar videl, je zapazil znak Petra Firbea, zato je ostal na preži.

Peter je vtaknil v usta cigareto in po vseh žepih iskal vžigalice. Novi prišlec mu je ponudil vžigalice in celo prižgal šibico. Medtem, ko si je Peter prižgal cigareto in z roko pokrival plamen pred vetrom, je zašepetal politicistu:

"Poiščite ostale! Sedi nasproti nama."

Šele po desetih minutah se je policist dvignil, stopil na hodnik, se počasi ozrl na levo in desno, nato pa izginil.

"Zakaj pa ste ga odslovili?" je zaničljivo vprašal Riko Roland.

Peter je uvidel, da ima Riko Roland boljše oči in ušesa, kakor pa si je to do sedaj mislil, vendar je ostal popolnoma miren.

Zopet sta ostala sama v kupeju.

"Kaj ste že rekli, gospod Riko Roland?" je mirno vprašal Peter.

"Ne bi ga smeli odsloviti. Mogoče bi vam bil še zelo potreben."

"Zelo ste ljubeznjivi in sam ne vem s čim sem si pridobil tolikšno zaskrbljenost."

Riko Roland se je samo diskretno nasmehljaj. V resnici pa je bil zelo zadovoljen, da lahko mirno premisli vso neljubo okoliščino, v katero se je zapletel.

Položaj mu docela še ni bil jasen. Prav nič ni vedel, ali je Peter Firbec sam v vlaku, ali ima pomočnike? Na vsak način je moral biti vsak trenotek pripravljen na skok. Mržnja proti človeku, ki mu je že zopet prekrizal pot, je prekipela do vrhunca...

Po vsem vlaku je potoval šepet kakor po verigi, od člena do člena: "On je v kupeju Petra Firbea. Zberite se pred vvhodom kupeja!"

Počasi in kakor slučajno so prihajali novi potniki z obeh strani vlaka v kupe Petra Firbea in njegovega nasprotnika. Prihajali so kakor prihajajo potniki, ki so vsi srečni, da so našli prazen sedež. Štirje so postajali po hodniku, kadili in si ogledovali pokrajino skozi okno. Eden izmed njih je zapustil kupe in se kmalu zopet vrnil. S tem je hotel Petru Firbeu povedati, da je vse pripravljeno in da samo še čakajo njegovega povelja.

Velika napetost je plavala v ozračju, ki se je polagoma prijel tudi Rika Rolanda, sam ni vedel zakaj se ga je nenadoma polastila nenavadna nervoznost. Dvignil se je s sedeža in nemirno nekaj iskal po žepih svojega površnika. Končno je prestopal počasi proti izhodu kupeja in se napotil po hodniku naprej. Nič se mu ni zdelo sumljivo, da je bilo na hodniku pet gospodov, ki so postajali in kadili. Nobeden se za Rika Rolanda ni zmenil, vendar je ta vohal nevarnost.

V enem izmed kupejev je sedela Giannina in nasproti nje neznan potnik. Riko jo je pri stopanju na hodniku zapazil in za trenotek ujel njen pogled, o katerem si ni bil popolnoma na jasnem, ali pomenja pretjno ali opomin.

Muditi se ni smel, če ni hotel sebe in žensko izdati.

Napravil je še nekaj korakov po hodniku naprej, nato pa se počasi zopet vračal. Še enkrat je ujel Gianninin pogled. In spet mu še ni bilo jasno, kaj naj bi pomenil.

Nekoliko olajšan je stopil v kupe, v katerem je sedel Peter Firbec s svojo družbo.

Vlak je dirjal z nezmanjšano hitrostjo.

Rika Rolanda ni dolgo držalo na sedežu. Peter, ki ga je ostro ali neupadno opazoval, si je dejal, da se je Riko gotovo odločil za še neznani podvig. Na zunaj je bil Riko mirnejši ko do sedaj. Petru je izgledalo, da dolgo ne bo vzdržal in res se je Riko Roland zopet dvignil utrujen in poparjen, kakor da ga je ves svet zapustil ter se počasi napotil k vhodu.

Peter je spoznal, da je prišel pravi trenotek.

WINSTON CHURCHILL

"...GOSPOD CHURCHILL
ZELO CENI VAŠE SODE-
LOVANJE V KORIST ZA-
VEZNIŠKIH OBOROŽENIH
SIL, KAKOR TUDI VSEH
OSTALIH, KI SO SODE-
LOVALI PRI SKUPNI
ZMAGI..."

30. novembra je britanski ministerski predsednik Winston Churchill srečno dočkal 69 let svojega plodonosnega življenja za državo in narod. Ves svet se je ta dan spominjal moža, katerega življenjska naloga je bila preoblikovati in poživiti sodobno demokracijo.

Kakšne pa so lastnosti pravega demokratskega politika in državnika? Zelo enostavne: izvesti in uresničiti voljo vsega naroda. Demokratični voditelji se ne dvigajo zaradi oblastnosti, pač pa narod jim to oblast sam prostovoljno polaga v roke. Demokratskim voditeljem ni potrebna Gestapo, še manj pa so jim potrebne formacije SS ali kaj podobnega. Demokratični voditelj ne pozna klikarstva, ki v svojem absolutističnem "jazovstvu" zamuja in v nič devlje vse konstruktivne sile naroda, ki ne ploskajo njihovim brezmejnimi osebnimi ambicijam. Britanska demokracija ne pozna "naših," tistih, ki so Jugoslaviji izpodkopali njene temelje prav do samih korenin. Ta demokracija ne pozna podvale in se ji niti ne sanja, da bi komer koli dopuščala, da se dokoplje najvišjih mest samo zaradi sorodstva, dobrih zvez, lokavosti in izigravanja zakonov. Resnični demokrat se dobro zaveda težkih odgovornosti pred narodom in zgodovino, ker se zaveda tudi vseh posledic, ki ga čakajo, zaradi vseh namernih in nenaernih pogrešk, ki jih je storil na odgovornem mestu.

Zaradi vseh teh strogih zakonov demokracije tudi razumemo, zakaj se gotovi ljudje s tako trmoglavostjo otepajo demokracije in se z vsem svojim obnašanjem lepijo na postopke in manire diktatorskega samodržstva. V resnici je samopašnost za ozke ljudi edina oblika, po kateri se lahko dokopljejo oblasti in mogočnosti. Ali ta slava je slava muhe enodnevnice, ki se hitro skoti, zato da tudi hitro pogine.

Winston Churchill je živa in prepričevalna slika pravega demokratskega državnika. Njegova sila, ki mu je ne daje samo celotno britansko cesarstvo, pač pa ves svobodni svet, je tako mogočna, da ne potrebuje nobene podpore uradne oblasti. Vsakdo, kdor koli misli, da so njegovi postopki kvarni in škodljivi za dobro državne skupnosti, lahko na široko odpira usta, se usaja javno in pred vsem narodom, ker je ta mož ob vsaki priliki pripravljen, da svoje postopke zagovarja in opravičuje. Ob neki priliki je dejal: Kdor me kritizira, je moj prijatelj. Tako dela in govori samo pravi demokrat, ki vkljub svoji ogromni duhovni sili, povprašuje za nasvet tudi zadnjega svojega političnega nasprotnika, če ve, da bi mu lahko dal koristen odgovor.

Rojstni dan Winstona Churchilla je obenem praznik tudi vseh tistih, ki vedo, da je slava diktatur za vedno pokopana; to je praznik vseh tistih, ki se z uteho in zadoščenjem spominjajo zlatih časov Petrove Srbije, ki nam bo služila za temelj nove, prave, resnične jugoslovanske demokracije v bodočnosti. Kdor je kdaj koli podvomil v trdnost in stalnost demokratičnih načel, ta bo v tej vojni prejel polno potrdilo. Diktature se bodo pogreznile tako kakor se je to zgodilo s fašizmom, zmagala pa bo demokratska misel in z njo bodo privrele na površje nove, sveže sile, ki so v diktaturah in poldiktaturah zamirale.

Demokratična načela bodo prišla do svoje veljave, vsaj do gotove mere, morda še predno bomo potrkali na vrata domovine. Diktatorske in demokratične slabe in dobre vrednote pa bo narod sam sodil in obsodil.

V SKLAD "BAZOVICE" SO PRISPEVALI: Josip Dolenc P.T.100.-; Beltram Anica 50.-; Jerkič Antonija 50.-; Cvenk Antonija 5.-; Černe Slavica 50.-; Ferletič Berta 10.-; Makuc Antonija 15.-; Beltram Pepca 30.-; Persolija Karla 10.-; V.D. 25.-; skupno P.T.345.-. DAROVALCEM ISKRENA HVALA!

PQZOR! ANGLEŠČINA ZA VSAKOGAR!

V prihodnji številki "Bazovice" bomo priobčili celotno "BASIC-ENGLISH." To je pomožni angleški jezik, ki vsebuje 850 besed. Pri pridnem učenju se ga lahko naučite v enem tednu, pri najpočasnejšem učenju pa v dveh mesecih. - Prihodnjo številko skrbno spravite in pridno se učite! Mogoče se nam bo posrečilo izdati tudi angleško-slovenski in slovensko-angleški slovar s kratko slovnico.

PREGLED BOJIŠČ

PREGLED BOJIŠČ JUGOSLOVANSKA BOJIŠČA

V Sloveniji trajajo borbe neprestano dalje, čeprav so Nemci poslali že tretjo motorizirano divizijo na slovensko ozemlje. Po zadnjem nemškem napadu čez Gorjance v Novo mesto, so se uporniki umaknili v gričevja Belé in Suhe Krajine. Krepko pa so obdržali v svojih rokah vso Kočevsko do Čabra in Snežnika. Od tu je pričela v zadnjih dneh novembra uporniška ofenziva. Metlika je bila obkoljena in zavzeta. Po zadnjih vesteh uporniki resno ogražajo Kostanjevico na Dolénjskem. Zelo aktivni so "hostarji" na Pohorju. - V Julijski Krajini so se ob splošnem nemškem navalu uporniki umaknili na Nanos, Goljake, Trnovski gozd in v nepristopno tolminsko in kobariško hribovje. Tudi na tem področju so v zadnjih dneh uporniki prešli v napad in zavzeli Kobarid in Tolmin. - Po zadnjem skrpućanju fašistovske republikanske stranke so se fašistovski banditje strahovito maščevali nad slovenskim prebivalstvom po Krasu, Vipavi, Brdih, Pivki, Idrijski kotlini in drugod. V družbi z Gestapom so požgali na ducate slovenskih vasi in poklali okrog 12000 Slovencev. Ta bestijalna fašistovska grozodejstva bi zavezniški lahko preprečili, če bi po osvobojeni Italiji nekaj deset tisoč fašistov, ki so sedaj nenadoma obrnili zastavo in zapretili fašistovskim tolpom v severni Italiji, da jih bodo smatrali - po prusijaškem receptu - kot talce in jih postrelili ob vsakem novem krvoprelitju v naših krajih. S takim postopanjem bi fašisti hitro prenehali s svojim divjaštvom.

VZHODNO BOJIŠČE

Rusi z nezmanjšano silo pritiskajo na nemška prezimovališča. V Dnjeprskem kolenu je položaj nemških armad skoro že brezupen. Da bi se vsaj deloma rešili ogromne nevarnosti, ki jim preti, so Nemci pričeli s silovitimi napadi v smeri proti Kijevu. Izgleda pa, da so njihovi začetni uspehi že izgubili na svoji stvarni vrednosti. Verjetno je, da se

bodo ruska prodiranja zaradi zelo neugodnega vremena malo zaustavila, vendar niso izključena velika iznenadenja - seveda za Nemce.

EVROPSKA BOJIŠČA

Zavezniška letalska ofenziva proti nemškim industrijskim središčem traja dalje. Uspehi razdejanja so zlasti v Berlinu taki, da so Nemci zaukazali splošno evakuacijo Berlina. Samo v mesecu novembru so zavezniški letalci zmetali nad Nemčijo 13000 ton bomb, medtem, ko so Nemci v istem času odvrgli nad britanskim otočjem komaj 120 ton bomb.

ITALIJANSKO BOJIŠČE

Na tem bojišču je vladalo že nekaj časa zatišje zaradi slabega vremena in pregrupacij osme in pete armade. V zadnjih dneh pa je gen. Montgomery z vso silo udaril na desnem krilu in s pomočjo britanske vojne mornarice globoko vdrl v nemške postojanke ob reki Sangro, ki so jih Nemci močno utrdili in jih smatrali kot varno prezimovališče. Sam Hitler je zaukazal, da morajo Nemci to črto obdržati za vsako ceno. Ali to ni prvič, da se je Hitler zmotil. Vojaški strokovnjaki smatrajo, da bodo zavezniški do Božiča v Rimu.

"Storil bom vse, da pomagam slovenski stvari"

Revija "Jugoslavia", z dne 14. septembra t.l., ki izhaja v angleškem jeziku v Ameriki, prinaša dopis, ki ga v prevodu prinašamo tudi našim čitateljem.

Spoštovani g.urednik,

Svoje življenje in vso svojo srečo dolgujem Sloveniji. Bili smo v nepopisnem siromaštvu v majhnem ujetniškem taborišču v Palmanovi. S slovenskim letalcem, čigar imena se več ne spominjam, kaplarjem Kodričem, sinom učitelja iz Trsta in s poljskim prijateljem Jarzykom, smo 22. decembra 1918. pobegnili iz taborišča. Naš vodnik je bil letalec - podnarednik, ki nas je srečno pripeljal do Ajdovščine in dalje v svojo rojstno vas Selo, približno 2 km od Ajdovščine.

Mokre in sestradane nas je privlekel na dom svoje dobre slovenske matere, kjer smo dobili zatočišče in

hrano. Tako smo prebili dva vesela dneva svetih božičnih praznikov. Mislim, da je bil ta Božič najlepši v mojem življenju.

Tretji dan po našem prihodu smo se ponovno odpravili na pot, v hribe. Na Colu smo se ustavili za nekaj ur. Najprej smo bili v gostilni, nato pa smo odšli na stanovanje tamkajšnjega slovenskega učitelja, ki nas je pogostil s pravo kavo. Dobro smo se najedli in vsakemu izmed nas je zavedni slovenski učitelj stisnil v roko deset kron in - vojaško puško. Ali ni bilo to nekaj zares veličastnega? Gotovo vam je znana strašna beda, ki so jo morali prenašati avstrijski vojni ujetniki v Italiji za časa prve svetovne vojne. Če se je kateri izmed nas opogumil pokazati italijanskim častnikom siromašni delež mernaže, ki smo jo prejeli, so mu ti "junaki" še tisto brozgo vrgli v obraz.

"I nostri prigionieri morivano di fame in Austria; tu muori di fame qui!" (Naši ujetniki umirajo v Avstriji od glada, ti pa crkni tukaj!).

Kodrič se je poslovil od nas v neki vasi še predno smo prispeli do Idrije. Vleklo ga je domov.

Slovenski podnarednik iz Sela pri Ajdovščini je zares mnogo storil za nas. Pripravil je vse potrebno in preskrbel zanesljive vodnike, da smo srečno prešli mejo. Dospeli smo na Vrhniko, kjer smo se javili jugoslovanskim graničarjem. Ti so nas spremili v Ljubljano. Tu so nas nastanili po barakah skupaj z jugoslovanskimi vojaki. Zelo dobro se nam je godilo.

Ljubljanski župan je preskrbel tovarišu Jarzyku in meni potni list za Poljsko. Pristrčno sva se poslovila od požrtvovalnega slovenskega pilota, ki ga

nisva nikdar več srečala.

Kako so bili gostoljubni in ljubeznjivi slovenski kmetje tam v gorati Sloveniji. Če bi ne bilo njih, ali bi bila s tovarišem Jarzykom danes še pri življenju? Samo zato tudi ne morem pozabiti in ne biti dovolj hvaležen lepi Sloveniji in plemenitim Slovencem.

Storil bom vse, kar bo v mojih močeh, da pomagam slovenski stvari in presrečen bom, če se mi bo kedaj nudila prilika za to.

Zaključujem to svoje pismo z najlepšimi voščili, da bi slovenski rodoljubi čim prej zmagali in osvobodili Slovenijo in vso Jugoslavijo.

Vaš udani Josef Bonowicz

Voledo, Ohio

Trpod latnika

PROSLAVA ZEDINJENJA V KAIRU

Objavo o cerkvenih slovesnostih na dan 1. decembra 1941 v zadnji številki našega lista, moramo v toliko popraviti, da je bila naknadno tudi slovesnost v katoliški cerkvi objavljena za uradno.

V **katoliški cerkvi** je pričela služba božja točno ob 10 uri. Sv. mašo je bral č.o. Jozafat Ambrožič, pel pa je slovenski mešani pevski zbor. Svečanosti so se udeležili: pomočnik Vrhovnega poveljnika, arm. gen. Peter Živković, predsednik kr. vlade g. Božidar Purić, ministra gg. Berislav Andjelinović in Svetozar Rašić, pomočnik zunanjega ministra g. Vladimir Šaponić, minister v Kairu g. Ljubomir Hadži Djordjević, poslanik Miloje Smiljanić s soprogo, še kabineta g. Sokolović, načelnika dr. Mirković in g. Dragutinović ter številni uradniki. Častniški zbor je zastopal polkovnik g. Zvonimir Župancić z drugimi številnimi častniki. Zelo številno je bila zastopana naša kolonija v Kairu. Jugoslovanski odbor iz Italije je zastopal njegov predsednik g. dr. Ivan M. Čok. Od Slovencev pa je bil prisoten tudi gen. konzul v pok. in narodni poslanec dr. Anton Novačan.

V **grški-pravoslavni cerkvi** je svečanost pričela ob 11 uri. Službo božjo je služil prota g. Serafin. Pel pa je ruski cerkveni zbor. Poleg udeležencev, prisotni skoro vsi zavezniški uradni zastopniki ki smo jih zgoraj naštel, so bili v cerkvi z lepim številom britanskih in ameriških častnikov.

AMNESTIJA ZA VOJAŠKE KRIVDE. A.F.I. poroča, da je Kralj Peter II. amnestiral ob priliki 25 letnice Zedinjenja vse tiste pripadnike jugoslovanske vojske, ki so bili kazensko ali disciplinsko kaznovani. Ta amnestija se v prvi vrsti nanaša zlasti na tiste pripadnike jugoslovanske vojske, ki 1.1942. niso pokorili gotovim odredbam jugoslovanske vlade v Londonu.

SRBI SE BORE V SEVERNI ITALIJI. Reuter poroča, da so uporniki zasedli neko tvornico v bližini Croce di Morone v severni Italiji in jo držali več dni, čeravno jo je naskakovalo 1500 nemških vojakov. Med uporniki je bilo po istem poročilu kakih 40 ameriških vojnih ujetnikov in 30 srbskih vojnih ujetnikov. Nemci so imeli 70 mrtvih in 150 ranjenih.

NEMŠKI TEROR V LJUBLJANI. Švicarski listi poročajo, da so Nemci ustavili vse slovensko časov-

pisje v Ljubljani. Vseučilišče je zaprto, tako tudi vse srednje šole. Nad mestom je proglašeno obsedno stanje. Po 7 uri zvečer ne sme nihče na ulico. Mesto je okrog in okrog še vedno obdano z žico in nihče nima dovoljenja, da prestopi mejo. Prebivalstvo je ustrahovano in ljudje se po večini držijo doma. Moški so bili skoro vsi odpeljani v Nemčijo na delo. Že poprej so Lahi deportirali iz Ljubljane okrog 25.000 ljudi. Vesti iz Slovenije prihajajo v Švico zelo poredkoma in si mnogo krat tudi nasprotujejo. Izgleda, da so še vedno vse poštne zveze prekinjene.

NAŠI V ITALIJI. Od naših, ki so koncentrirani v italijanskih taboriščih na osvobojenem ozemlju prejemamo zelo poredkoma po kako vest. V splošnem so naši ljudje s hrano in stanovanjem za silo preskrbljeni. Pritožujejo pa se, da jim je stik z nami tako zelo otežkočen. Iz Italije semkaj do sedaj še ni prišel noben Slovenec in tudi od tu še ni tja odpotovala nobena delegacija, v kateri bi bili Slovenci zastopani. Pri jugoslovanski vladi ne moremo opraviti ničesar, ker Slovenci še vedno nimamo v njej svojega zastopnika. Vsekakor prosimo naše ljudi naj potrpijo tudi v nadalje, ker trdno verujemo, da se bo stanje popravilo. - Pred kratkim je odšel v Italijo narednik J.D., ki bo obiskal vsa taborišča, kjer so Slovenci in Hrvatje iz Juliske Krajine in nam o vsem poročal. Prosimo, da mu v vsem zaupate in ničesar ne ukrenete brez našega soglasja. To soglasje mora biti predloženo pismeno z našimi veljavnimi podpisi. Bodite vsekakor oprezni, zlasti ne nasedajte vabilom in snubljenjem včerajšnjih gospodarjev! Jug. odbor iz Italije.

VOJAŠKI DOPUSTI V KAIRU. Častniki, podčastniki, kaplarji in redovi, ki prihajajo na dopust v Kairo in nimajo stanovanja, naj se obračajo na Vojaški stanovanjski urad: LEAVE ACCOMMODATION BUREAU, Cairo Station (Telefon: 49013). Sporazumete se lahko v vseh zavezniških jezikih.

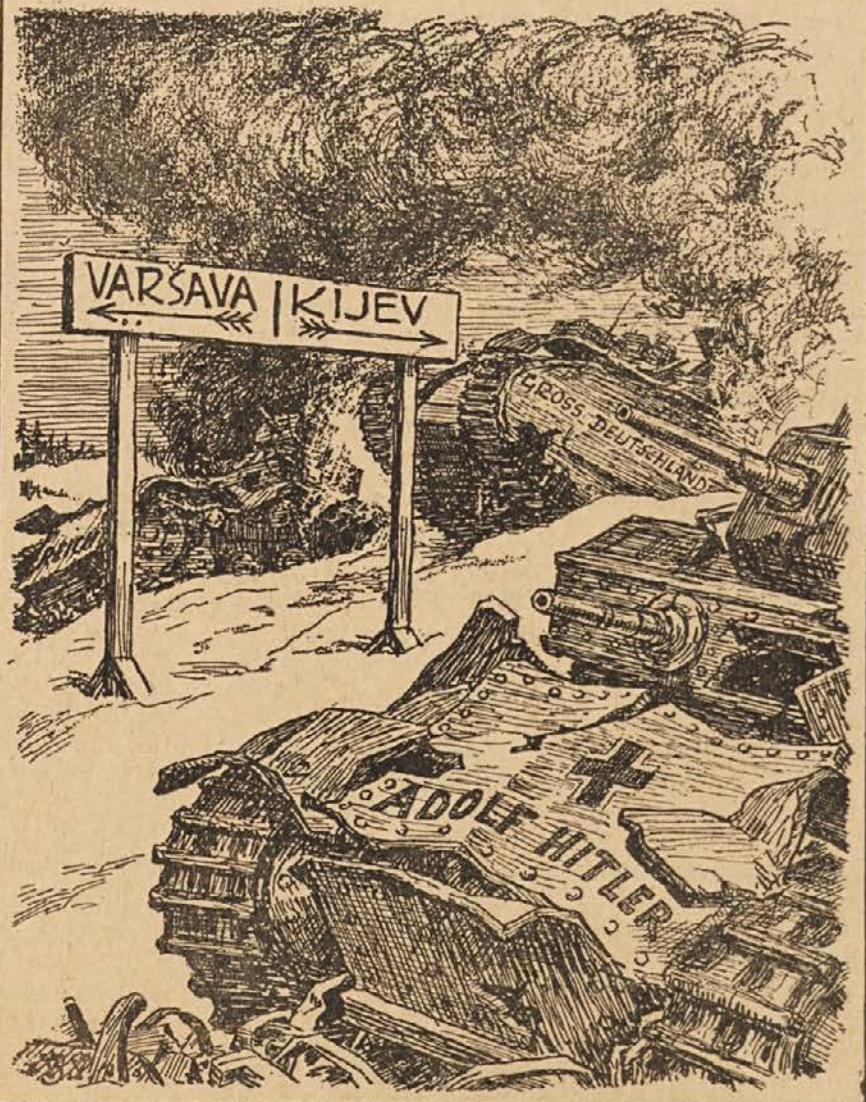
"ŠOTORSKA KNJIŽNICA" ŠTEV. 15 je izšla. Naročniki jo bodo prejeli v prihodnjih dneh. Prosimo vse naročnike, da naročnine čim prej poravnajo, v kolikor tega še niso storili, da bi mogle prihodnje številke čim prej iziti. Denarne zneske prosimo, da po možnosti pošiljate naravnost na naš naslov, ali pa osebno po priložnostnem kurirju.

ČLOK NA PADOČE

NOVI FOTOAMATER

BRE, BRE, BRE; IZVADIO SAM TOG DJAVOLA NA PUNOME SUNCU, PA OPET NIŠTA...

DOMAČA PREIZKUŠNJA

STARO PRAVILO: Jeep ima 22 lastnosti uporabe.
NOVO PRAVILO: Jeep ima 22 1/2 lastnosti uporabe.

NOVOGA NEMA NIŠTA - SAMO
MENJAM POLOŽAJ O.K. OVER.

KO BO SPINGA SPREGOVORILA

